

TEMA

Epístoles

L'anàlisi de la correspondència escrita que se feien entre diferents persones i/o institucions al llarg de la història ha permès als historiadors conèixer de primera mà (salvant tota la subjectivitat dels emissors) alguns aspectes de la vida econòmica, social o política del temps en que foren redactades i enviades.

Mallorquins crítics (s. XVI)

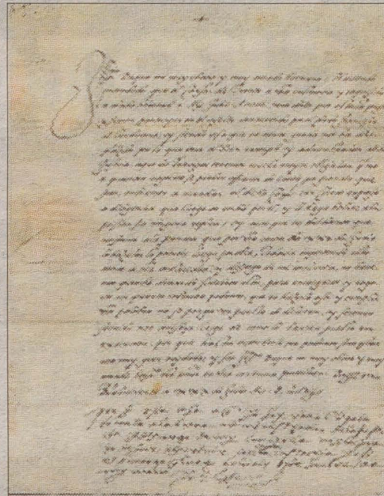
♦♦ Gabriel Ensenyat Pujol *

Trobar cartes privades de fa cinc-cents anys no és habitual. La immensa majoria de les lletres escrites entre particulars s'han perdut perquè hom no tenia interès a conservar-les. Les que ens han arribat, quan no pertanyen a personatges importants (que en aquest cas han perdurat en major nombre), sovint ho han fet per atzar. En aquestes ocasions gairebé

sempre les trobam en registres arxivístics, manuals notariais o en altres fonts de tipus mercantil.

Des de fa anys coneixíem un aplec de cartes escrites al llarg de la dècada de 1530 per un mallorquí anomenat Pere-Joan Freixe des de Roma. Ara hi hem d'afegir un altre recull escrit en aquelles mateixes saons (entre 1531-1532) per un altre ciutadà de Mallorca, Jordi Pont. Entre la diversitat d'aspectes tractats, n'hi ha un que crida l'atenció per la coincidència de criteri que trobam a tots dos: l'opinió negativa que tenen dels seus conciutadans

mallorquins, bé que per motius diferents. Jordi Pont escriu al seu interlocutor que «ja coneixeu la gent de Mallorca, tots són cavil·losos y ladrucs», a la qual cosa afegeix, en una altra missiva, «y uns grans ladres». És a dir, que per a ell, els seus compatriotes illencs són mali-

ciosos i lladres. Aquests comentaris negatius per força ens han de recordar els que pocs anys després (20 de gener de 1537) va fer Pere-Joan Freixe. En aquesta ocasió sobre l'escàs interès per la cultura que hi havia a l'illa, en contrast amb el món italià en el qual aleshores es trobava. Així, després d'elogiar l'ambient cultural de la península itàlica («spantat stich de la tanta abundància de doctrina que és así en Italia»), i fer lloances d'aquella gent, que «són molt diligents que may dormen» i «tenen ja compartit lo temps, tantas hores en estudiar, tantas en negociar, tantes en scriure, tantes en música», ho contraposa a la manera de fer dels mallorquins: aquests italians, escriu, «may stan ociosos com fan aquí en Mallorqua, que tot lo dia casquen los banchs».

* Professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General.

TEMA

Patrimoni teatral i fotogràfic

La companyia Artis posà en escena noranta obres, sobretot de teatre de costums i la majoria d'autors balears. Comptà amb figures de gran popularitat com Cristina Valls i Xesc Forteza. En els darrers anys inicià una renovació amb autors de les noves generacions com Gabriel Janer Manila, A. Ballester i Baltasar Porcel.

'Fons Companyia ARTIS', fondos y colecciones del ASIM

♦♦ Maritza R. Ulloa Rea *

El Archivo del Sonido y la Imagen de Mallorca (ASIM) creat en 1999 es un archivo especializado en temas como cine, fotografía, música y tradición oral vinculados con Mallorca. En su gestión institucional localiza, recupera, conserva y difunde el patrimonio cultural fotográfico, audiovisual y fonográfico contenido en sus fondos y colecciones. Varios

proviene de donaciones institucionales o personales, y corresponden a diversas épocas, formatos y soportes.

El fondo Companyia "ARTIS", donado por Sebastián Estelrich Valls, contiene fotografías y documentos relevantes que evidencian la trayectoria artística profesional de la Compañía de Teatro Regional "ARTIS" fundada en Palma en 1948 y vigente hasta 1968, considerada como la primera compañía teatral en poner en valor el patrimonio cultural inmaterial de Mallorca; con su puesta en escena de temas como

danza, costumbres y tradiciones populares de la Isla. Comprende un total de 313 fotografías en formato 10x15 cm sobre soporte de cartón, utilizadas como carteles para presentar sus obras, muchas de ellas inéditas hasta su estreno en salas. Obras como Hotel Cosmopolita, Orgull de Casta, Ses Monges blaves y su obra emblemática Ca Nostra (1956) del director Joan Mas; entre otras. Existe también importante informa-

ción en cuadernos de cuentas y fusión de su antecesora compañía teatral Catina-Estelrich (1922-1938), diarios con recortes de prensa de la época, diarios descriptivos de funciones, estadísticas de asistencia, tarjetaría, afiches con la programación teatral y elenco artístico en escena en sus presentaciones en

Palma y otros pueblos de la isla. El material fotográfico del fondo se encuentra digitalizado, catalogado y conservado, y es de acceso libre a todo público. Una muestra de 57 fotografías se puede visualizar y descargar desde el álbum Fons Companyia "ARTIS" de la página oficial Flickr ASIM.

* Màster en Patrimoni Cultural: Investigació i gestió (UIB)

TEMA

Història i literatura

El congrés '[Re]construyendo vidas: perspectivas biográficas en la Edad Moderna', organitzat des de l'Institut d'Estudis Hispànics en la Modernitat (IEHM) de la UIB, reüní joves investigadors d'universitats nacionals i internacionals per compartir les seves investigacions sobre història i literatura d'Època Moderna.

La interdisciplinarietat en humanitats

♦♦ Miquel Garí Pallicer. *

El 28 i 29 de novembre de 2019 se celebra el congrés «[Re]construyendo vidas: perspectivas biográficas en la Edad Moderna», activitat coordinada per Francisco J. García, Miquel Garí i Rafael Massanet, investigadors de l'Institut d'Estudis Hispànics en la Modernitat (IEHM)

de la UIB. Al llarg dels dos dies es dugueren a terme nou sessions a l'Arxiu del Regne de Mallorca i a la Societat Arqueològica Lul·liana on doctorands i investigadors que han defensat les seves tesis doctorals en els darrers anys provinents d'universitats espanyoles i europees compartiren les seves investigacions entorn de figures dels segles XVI, XVII i XVIII.

Els participants, més de vint joves historiadors i historiadors de la literatura, donaren una bona mos-

tra de les darreres tendències de la historiografia i de l'estudi de la literatura a través del comunicacions relacionades amb el paper de la dona a diferents àmbits com la cort dels Habsburg, els convents o als negocis, les autobiografies i biografies de literats i homes de lletres, les biografies de les elits locals i internacionals i, també, es reservà una sessió de biografies de personatges mallorquins anònims de

l'època. El congrés es va arrodonir amb les ponències del Dr. Abraham Madroñal de la Universitat de Ginebra que va parlar sobre Gregorio de Angulo, figura singular de principis del segle XVII, i del Dr. Julio Lozano de la Universitat de Granada que va realitzar un apropament teòric a la biografia de les elits dels estats europeus d'Època Moderna.

El congrés va mostrar com l'estudi de les humanitats es pot beneficiar de l'establiment de connexions entre els diferents camps que l'integren, en aquest cas, la història i la literatura, i, també, com les noves generacions d'investigadors han assumit aquesta necessitat i són capaces d'obrir nous camps d'estudis i fer avançar el coneixement de les societats i la cultura del passat.

* Dr. en Història. Co-organitzador del congrés «[Re]construyendo vidas: perspectivas biográficas en la Edad Moderna». IEHM-UIB.

COORDINACIÓ

Sebastià Serra i Busquets

Antoni Vives Reus

Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)